

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 listopada 2022 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił S. S. prawa do wcześniejszej emerytury po rozpatrzeniu wniosku z dnia 12 października 2022 roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udokumentował do dnia 1 stycznia 1999 roku wymaganego 25-letniego ogólnego stażu pracy, a jedynie 18 lat, 4 miesiące i 17 dni. Organ rentowy uznał natomiast za udowodniony okres pracy w szczególnych warunkach wymiarze 10 lat 3 miesięcy i 17 dni.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 grudnia 1990 roku do dnia 31 grudnia 1997 roku, od dnia 2 stycznia 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, ponieważ w dostarczonych świadectwach pracy brak jest odpowiednio powołania rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku ściśle wg wykazu, działu, pozycji.

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do ogólnego stażu pracy okresu zatrudnienia w charakterze ucznia, ponieważ załączona umowa przedwstępna nie potwierdza wystarczająco całego okresu zatrudnienia od - do.

/decyzja – k. 46 akt ZUS/

W dniu 20 grudnia 2022 roku S. S. złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu podniósł, że udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych, ponieważ pracował w takim charakterze także w okresie od dnia 1 grudnia 1990 roku do dnia 30 grudnia 1997 roku i od dnia 2 stycznia 1998 roku do dnia 31 grudnia 2000 roku.

/odwołanie - k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 3 stycznia 2023 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Ponadto wyjaśnił, że do stażu pracy nie zaliczył wnioskodawcy okresu w charakterze ucznia, ponieważ załączona umowa przedwstępna z dnia 22 maja 1980 roku nie potwierdza wystarczająco całego okresu zatrudnienia.

/odpowiedź na odwołanie - k. 36 - 36 odwrót/

Na rozprawie w dniu 10 maja 2023 roku wnioskodawca poparł odwołanie, pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie. Wnioskodawca oświadczył, że nie kwestionuje braku wymaganego 25-letniego ogólnego stażu pracy, wniósł o ustalenie, że posiada 15 – letni staż pracy w warunkach szczególnych.

/stanowisko wnioskodawcy i pełnomocnika ZUS: 00:00:56 – 00:10:48 – płyta CD k. 53/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca S. S. urodził się w dniu (...). Wniosek o emeryturę złożył w dniu 12 października 2022 roku.

/bezsporne, a nadto wniosek – k. 1-6 plik II akt ZUS/

S. S. w okresie od dnia 15 sierpnia 1980 roku do dnia 30 listopada 1990 roku był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Handlu (...) w Ł. na stanowisku zegarmistrza. Następnie w okresie od dnia 1 grudnia 1990 roku do dnia 31 grudnia 1997 roku był zatrudniony w Zakładzie (...) na stanowisku zegarmistrza. W pkt. 8 świadectwie pracy z dnia 2 stycznia 1998 roku pracodawca B. R. wskazał, że wnioskodawca w okresie od dnia 1 grudnia 1990 roku do dnia 31 grudnia 1997 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace obciążające narząd wzroku, wymagające precyzyjnego widzenia i posługiwania się przyrządami optycznymi na stanowisku zegarmistrza. Od dnia 2 stycznia 1998 roku do dnia 31 grudnia 2000 roku odwołujący pracował na stanowisku zegarmistrza w Zakładzie (...). W pkt. 8 świadectwie

pracy z dnia 2 stycznia 2001 roku pracodawca Z. J. wskazał, że S. S. w okresie od dnia 2 stycznia 1998 roku do dnia 31 grudnia 2000 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace obciążające narząd wzroku, wymagające precyzyjnego widzenia i posługiwania się przyrządami optycznymi na stanowisku zegarmistrza.

/bezsporne, świadectwa pracy – k. 7, 20, 26, 27 akt ZUS/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodniony przez wnioskodawcę na dzień 1 stycznia 1999 roku ogólny staż pracy w wymiarze 18 lat, 4 miesiące i 17 dni oraz okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w wymiarze 10 lat 3 miesiące i 17 dni.

/bezsporne, decyzja – k. 46 akt ZUS /

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał przede wszystkim na podstawie zgromadzonych w aktach rentowych i w aktach sprawy dokumentów. Powołane wyżej dokumenty nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron, a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, ażeby z urzędu zakwestionować ich wartość dowodową w sprawie. Sąd pominął na podstawie art. 235² § 1 pkt. 2 kpc wnioski dowodowe wnioskodawcy zgłoszone na okoliczność pracy w warunkach szczególnych – jako nieistotne dla rozpoznania sprawy, wobec niespornego nieudowodnienia przez odwołującego stażu pracy w wymiarze 25 lat do dnia 1 stycznia 1999 roku.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 roku Nr 504, z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu (wg stanu prawnego do dnia 31 grudnia 2012 roku) stanowił, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Od dnia 1 stycznia 2013 roku ust. 2 w/w przepisu uległ zmianie poprzez rezygnację ustawodawcy z warunku rozwiązania stosunku pracy (ustawa z dnia 11 maja 2012 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw – art. 1 – Dz. U. z 2012r., poz. 637)

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Zaznaczyć należy, że wcześniejsza emerytura jest instytucją szczególną i wyjątkową, dlatego też, aby móc uzyskać to świadczenie, należy w sposób niewątpliwy spełnić wszelkie przesłanki, jakie ustawodawca przewidział w przepisach regulujących przyznanie tego świadczenia. Przesłanki określone w art. 184 ustawy emerytalnej powinny zostać spełnione na dzień wejścia w życie ustawy, tj. 1 stycznia 1999 r. Tym samym wymóg ten dotyczy zarówno przesłanki udowodnienia co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, którą ubezpieczony spełnił, jak też przesłanki wykazania co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe: co do wieku – wnioskodawca ukończył 60 lat w dniu 28 lipca 2022 roku.

Zdaniem Sądu Okręgowego wnioskodawca nie wykazał jednak minimalnego wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych, które uprawniałyby go do świadczenia emerytalnego.

Organ rentowy uzna, że S. S. do dnia 1 stycznia 1999 roku nie udowodnił wymaganego 25-letniego ogólnego stażu pracy, a jedynie 18 lat, 4 miesiące i 17 dni. Organ rentowy uznał natomiast za udowodniony okres pracy w szczególnych warunkach wymiarze 10 lat 3 miesięcy i 17 dni.

Zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie

w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia

17 grudnia 1996 roku, iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76).

Tymczasem wnioskodawca w toku postępowania sądowego nie tylko nie zgłaszał wniosków dowodowych na sporną okoliczność, ale nawet nie kwestionował, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku nie posiada wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Do minimalnego wymiaru ogólnego stażu zatrudnienia, tj. do 25 lat, brakuje wnioskodawcy ponad 6 lat, dlatego bez znaczenia pozostaje ewentualne zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu zatrudnienia odwołującego w charakterze ucznia od dnia 22 maja 1980 roku, przy czym już od dnia 15 sierpnia 1980 roku wnioskodawcy zaliczono okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...).

W oparciu o poczynione ustalenia i obowiązujące przepisy prawa Sąd Okręgowy uznał, że skarżący nie spełnił wszystkich warunków do nabycia prawa do emerytury, gdyż nie legitymuje się minimalnym 25-letnim stażem pracy okresów składkowych i nieskładkowych. Z uwagi nie spełnienie powyższego warunku, Sąd nie badał, czy odwołujący legitymuje się 15 – letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, gdyż przesłanki określone w art. 184 ustawy emerytalnej muszą zostać spełnione – tak jak już wyżej podniesiono - łącznie. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca winien wykazać co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz udowodnić co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji, o czym orzekł jak w sentencji.